

VENSTRE

Et løft for landet – fra Innlandet

Vi bygger Innlandet – en grønn opptur

Sør- og Nord-Trøndelag har allerede tatt Stortinget på alvor. Fra 2018 blir de til Trøndelag. Nedtellingen fra 18 fylker til om lag 10 regioner innen 2020 har startet.

Etter sykehusreformen, rusreformen og barnevernsreformen tidlig på 2000-tallet mistet fylkene de store helse- og velferdsoppgavene. Samtidig har staten etablert mer enn 40 inndelinger for sin virksomhet i landet. Antall statlige arbeidsplasser har vokst formidabelt de siste 15 årene og det store flertallet er etablert i og dels flyttet til de fire største byene. I tillegg har Norge hatt en økonomisk gullalder uten side-stykke de siste årene. Bare fra 2005 til 2015 har statsbudsjettet lagt på seg fra 500 mrd kr til 1300 mrd kr. Tilsvarende har «fylkesbudsjettet for «Innlandet» (Hedmark og Oppland tilsammen) bare vokst fra 4 til vel 5 mrd kr i samme periode.

Dele og skape

Venstre i Stortinget, basert på partiets program, leder an for en Regionreform. Hensikten er todelt:

- Dele på og fordele offentlige ressurser
- Skape

Dele, delegere og lede

Statens enorme vekst, mye takket være oljeinntekter, har gitt enorme muligheter. Men prioriteringer av stadig større deler av fellesskapets ressurser gjøres forholdsmessig av færre – i form av Stortinget.

Tida er kommet for å balansere det store fellesskapet, både i ansvar, oppgaver og økonomi.

Ny teknologi skaper også nye muligheter. Men i mange tilfeller har staten vist seg som en for stor og for dårlig aktør til å bestille, lede og samordne store dataprojekter. For øvrig har staten hatt mer enn nok med seg selv, slik at den nasjonale ledelsen for digitalisering har uteblitt. Innen helse og velferd er dette særlig tydelig, hvor staten og kommunene er på helt forskjellige plattformer – og har kommet veldig ulikt i utviklingen. Både demokratisk, for kvalitet og for effektivitet på vegne av innbyggerne er det derfor et stort rom i mellom, mellom staten og kommunene, å delegere til og lede an.

Skape

Kysten har havets ressurser å spille på. Innlandet har andre naturgitte fortrinn. Norge trenger ikke mest mulig like fylker eller regioner. Vi trenger å utvikle de ressursene vi har. Vi trenger å skape. Og vi trenger produktivitet. Det er noe annet å skape fra fjell og jord enn fra fjell og fjord.

For Innlandet er det en utfordring at vi er «forskningsfattig». Vi har fram til nå ikke hatt universitet og ingen store forskningsaktører i regionen knyttet til akademia. Vi har heller ingen store næringsaktører som investerer storstilt i forskning og utvikling med et hederlig unntak av industriklynga rundt Raufoss og Gjøvik, som er på topp 10 i landet. Industriklynga på Raufoss har hatt en produktivitetsvekst på 46 % de siste ti årene, mot 19 % i annen landbasert industri. 85% av produksjonen er eksport. En annen viktig eksportnæring er reiselivet. En tredje viktig industri er næringsmidler. I disse industriene ligger det grunnlag for en grønn en opptur og å skape mer, samt at vi bygger opp oss innen kulturnæringer, spill, informasjonssikkerhet og bioøkonomi.

Kultur for Innlandet

Kultur og identitet er viktig for folk. Viktigst.

Folkekulturen har lange tradisjoner i vår region. I Østerdalen, Gudbrandsdalen og Valdres er det mange likhetstrekk. Det samme gjelder for områdene rundt Mjøsa. Vi trenger ikke skape denne. Den har over århundrer skapt seg. Det handler mer om ikke å skape forskjell.

Teater Innlandet har, trass en trang fødsel, gjenfødt noe av den felles identiteten og det kulturelle fellesskapet. Og minner oss på at vi er den eneste regionen i landet som hverken har symfoniorkester, opera eller dansescene.

Veien til suksess for vår region går gjennom å skape en kultur for Innlandet. I dobbel forstand. Utvikle samarbeid som allerede er der. Utvikle nye muligheter. I skjæringsfeltet mellom populærkultur, formidling, film, spill og reiseliv har Innlandet virkelig et nytt skattkammer på gang. Knyttet til dette vokser det fram en ny kunnskapsindustri. Filmhøgskolens plassering på Lillehammer er gunstig. I tillegg har Høgskolen i Hedmark utviklet spillfaget og NTNU Gjøvik utvikler de grafiske elementene i farger og design på detaljnivå som skal til for å ligge i front.

Med regionreformen vil det følge en gjennomgang av kulturfeltet. Kulturrådet, blant annet. Knutepunktordningen. Bygningsvernet. Pengestrømmene må gjennomgås. Nye organer må etableres. Noen må være i Oslo. Andre trenger slett ikke være i Oslo.

Det er nå vi har sjansen til å påvirke. Veien går gjennom å samarbeide til felles beste i Innlandet – og stille krav til staten. Det faglige samarbeidet mellom aktørene i Oppland og Hedmark er godt utviklet. Det må utvikles videre. I tillegg må vi utvikle organiseringen og det politiske ansvaret. Vi kan vise vei. Løfte Innlandet – og gi et løft for landet.

Løfte landet – og Innlandet

Norge er ikke ferdig bygget. Det skal bygges og endres videre. Slik det ser ut nå, skal det vokse seg større i antall innbyggere de neste tiårene. Det peker mot 6 millioner innbyggere allerede i 2031. Mens Innlandet vil stå ganske så stille. I folketall. Fordelen av det må vi utnytte. Stabilitet, forutsigbarhet og fleksibilitet. Samt kunnskap. Vi må være best på noe.

- Hvor skal Cyberforsvaret samles?
- Hvor skal norsk politi ha sin IKT-satsing?
- Hvilken standard for AMK-sentraler skal vi ha?
- Hvor skal vi bygge det nasjonale, digitale treningssenteret for alle nødetatene?
- Kan vi bygge ny Luftambulansbase for Innlandet, ny AMK-sentral og et nasjonalt, digitalt treningssenter for nødetatene samlet – ved Mjøsbrua?
- Og samtidig gi et løft for beredskap og nødetatene nasjonalt?

Stortinget vil svært sannsynlig lande Cyberforsvaret på Jørstadmoen på Lillehammer i løpet av høsten 2016. Gjennom vedtak i Forsvarets langtidsplan. Men det er langt fram. Både for Forsvaret, Cyberforsvaret og for å ta ut ringvirkningene regionalt. Vi må være i posisjon. Være koordinert og ha evne til å løfte også regionalt.

For Politiet er den naturlige og mest effektive løsningen å bygge opp kapasitet gjennom et tettere teknisk og operativt samarbeid med Forsvaret. Aksen mellom Cyberforsvaret på Lillehammer og Center for Cyber and Information Security (CCIS) på Gjøvik er helt unik i Norge. Ved å flytte hele, og ikke bare halve, Direktoratet nødnett til Gjøvik (helsedelen er lokalisert på Gjøvik, i form av Helsetjenestens Driftsorganisasjon) så vil vi få et samlet kompetansemilø for nødnett i Innlandet. For landet.

I 2018 skal Helsetilsynet svært sannsynlig ut av Oslo. I hvert fall ut av dagens lokaler i Oslo. Hamar er allerede en helseadministrativ «hovedstad» og kan være en naturlig, ny lokalisering for Helsetilsynet. Med Cyberforsvar på Lillehammer, nødnett og sivil cyber på Gjøvik, helseadministrasjon og Politi på Hamar og operative nødnetter med Luftambulans-base samlet ved Mjøsbrua vil vi bygge et kompetansetriangel i Innlandet som løfter både regionen og landet.

Deling – mellom Hamar og Lillehammer

Når to fylkeskommuner skal bli til en og to Fylkesmenn skal bli til en, så må vi dele. De to fylkestingene har startet en utredning. I Trøndelag har de fordelt administrasjon til Steinkjer og politikk til Trondheim. Oppland og Hedmark Venstre tilrår en deling:

- Lillehammer som statens administrasjonssenter og sete for Fylkesmannen. Eller Statens regiondirektør, som kan bli en ny betegnelse.
- Hamar som politisk hovedsete, for Regionting og Regionminister.

Inn(ovasjons)landet

Tida er overmoden for en kraftsamling om industriell satsing og innovasjon i Innlandet. Industriklynga på Raufoss er nasjonalt valgt ut som en av tre klynger i Innovasjon Norges program «Klynger som omstillingsmotor». De har også fått nasjonal status som Senter for forskningsdrevet Innovasjon fra Forskningsrådet.

Oppland og Hedmark Venstre vil ta konsekvensen av dette, også regionalt.

Mens Raufossmiljøet putter på vel 300 millioner kr fra egne bedrifter til forskning og utvikling, putter resten av Oppland og Hedmark på til sammen ca 180 mill kr. Det regionale forskningsfondet (RFF Innlandet) for Hedmark og Oppland bevilger årlig om lag 15 mill kr. Takket være Raufossmiljøet ligger Oppland midt på treet i innsats nasjonalt, mens Hedmark er helt på bunn. Venstre i Oppland og Hedmark er enige om at vi må samle kreftene og løfte oss for framtida – og peker på Gjøvik og Raufoss som den industrielle motoren for Innlandet. Vårt forslag er å etablere et Toppindusrisenter for Innlandet.

Toppindusrisenter for Innlandet

- Flytte Innovasjon Innlandets kontorer til Gjøvik/Raufoss
- Løfte NCE Raufoss til GCE (Global Center of Expertise innen vareproduksjon og robotikk)
- Bygge industriell treningshall, også kalt Kataapult (på Raufoss eller Gjøvik) i samarbeid mellom industri, NTNU og de to fylkene
- Etablere Innlandets Opplæringscenter for Industri, robotikk og miljøfag med formidling av lærlinger, utvikling av undervisningsopplegg og bistå med etablering av TAF-linjer i Kongsvinger og Elverum.
- Styrke det regionale forskningsfondet fra 60 til 100 mill kr med innskudd fra kraftfondene i hhv Oppland og Hedmark i 2017 og deretter spleiselag på 30 mill kr årlig neste 10 år til næringsrettet FoU
- Få på plass en ordning for investeringsstøtte i avansert produksjonsutstyr/roboter og ikke bare i bygg (etter modell av SIVA).

En slik kraftsamling er ikke til hinder, men til støtte for all industri og geografiske områder. «7sterke» i Glåmdalsregionen (7 største industribedriftene) har allerede koblet seg opp mot Raufoss. Nå er helseindustrien i Elverum på tur inn. Sykehuset Innlandet på Lillehammer har også vært med på et prosjekt for å lære av industrien og har redusert ventetider med 30 prosent. Dette er vinn-vinn, både for privat og offentlig sektor.

Innlandet = Toglandet

Oppland og Hedmark er de to fylkene som til sammen har flest togstrekninger og flest km med jernbane i Norge. Vi frakter folk til Trondheim og Stockholm – og gods til Bergen. Kongsvingerbanen, Gjøvikbanen, Dovrebanen, Rørosbanen, Solørbanen og Raumabanen.

Venstre prioriterer modernisering av jernbanestrekningene våre og mener hovedforbindelsene mellom landets største byer bør planlegges for høyhastighet slik at en større andel av landets gods- og persontransport kan foregå på banen.

I valget mellom nye traseer for hovedvegforbindelse mellom øst- og vestland prioriterer Venstre i innlandet E16 som nordlig forbindelse fordi den snart er ferdig som vintersikker veg og fordi den koster minst å ferdigstille.

Venstre vil jobbe for:

- sammenhengende utbygging av dobbeltspor på InterCity-strekningen på Dovrebanen fram til Lillehammer i 2027
- at Kongsvinger- og Gjøvikbanen må bygges ut med dobbeltsporparseller/kryssningsspor slik at kapasiteten på banene bedres
- elektrifisering av Røros- og Solørbanen for å forbedre mulighetene for godstransport mellom nord og sør i landet fram til en moderne jernbane er etablert
- at det ikke bygges en tredje rullebane på Gardermoen, men at det igangsettes et planarbeid på Dovrebanen for videre utbygging som ivaretar samfunnets mål og krav til en mer effektiv og klimavennlig person- og godstransport mellom Oslo og Trondheim
- ny godsterminal på Rudshøgda
- felles kollektivselskap – Innlandstrafikk
- samarbeid mellom offentlige og kommersielle aktører for å sørge for en raskest mulig utbygging av høyhastighets bredbånd i alle deler av Innlandet
- statlige låneordninger med rentefrie lån for utbedring av fylkesvegene
- sikre en mest mulig helhetlig og sammenhengende utbygging av riksvegnettet i Innlandet med tanke på høy grad av trafikksikkerhet og fremkommelighet
- en øvre grense for hvor mye bompenger som kan innkreves både når det gjelder gjennomgående og daglig trafikk for å unngå utilsiktede virkninger på lokaltransport og for turister
- E6 (Oslo – Trondheim) og E16 (Bergen – Kongsvinger) må ferdigstilles som hovedforbindelser mellom landsdelene.

Ungdomslandet

Oppland og Hedmark har store muligheter. Men også noen alvorlige utfordringer. Våre fylker toppe noen dystre statistikker. Vi har stort frafall i videregående skole. Og altfor mange selvmord. Hvert år velger mellom 20 og 30 personer å ta sitt eget liv i hvert av fylkene. Samlet for de to fylkene har antallet vært stabil rundt 50 de siste årene. Alt for mange er unge gutter. Til sammenlikning har antallet trafikkdrepte variert mellom 15 og 20. Tar vi med rusutfordringer i tillegg, med mellom 10 og 20 overdoser med dødelig utgang hvert år (de fleste menn), viser det noen sosiale og velferdsmessige utfordringer som vil kreve stor innsats å løfte oss ut av.

Bygge mental kapital

Svaret på disse utfordringene er ikke å bygge oss i hjel, med spesialistfunksjoner og dyre bygg for å reparere. Vi må heller forebygge. Og bygge mental kapital.

Norge har lyktes svært godt med å forebygge somatiske lidelser. Nå må vi gjenta suksessen innen psykisk helse. Vi må gi barn og unge en innsikt i følelser og mestring av disse. Vi må forberede barn og ungdom på å takle nederlag, så vel som seire. Det vil kreve en kraftsamling om folkehelse. Det holder ikke at halvparten av kommunene ikke har kommunepsykolog, at halvparten ikke har en Frisklivssentral her,

at vi knapt har Barnevernsvakter hvor barn og unge i nød kan få hjelp på kvelder og helger. At skolehelsetjenesten er på et minimum og Helsestasjon for ungdom er sommerstengt – når alt skal prøves ut.

Venstre vil jobbe for:

- Økt kapasitet og større bredde i skolehelsetjenesten
- Styrke PP-tjenesten
- Mer psykisk trening i skolen
- Etablere Familiens hus, for å samle barnefaglig og sosialfaglig kompetanse i større grad
- Flytte 4-årskonrollen til barnehagene (vi har jo full barnehagedekning, så hvorfor flytte alle barna rundt – i stedet for noen få helsesøstre?)
- Starte lærlingeløp allerede i ungdomsskolen

Vinterlandet – tyngdepunktet i norsk vinterturisme

Mange dansker sier at deres nordligste by er Lillehammer. Reiselivet er viktig for Innlandet. Eller folks fritid er viktig. Det er over 80 000 fritidsboliger i Innlandet og omsetningen knyttet til disse er nå over 12 mrd kr per år. I Oppland har campingovernattinger nå passert hotelloovernattinger. Reise- og fritidsvaner er i stor endring.

Venstre mener det bør etableres et samlende landsdelsselskap som satser videre på vinterproduktet. Der hvor Vestlandet samlet seg om de berømte fjordene og sommersesongen, bør "Vinterlandet" samle seg om skidestinasjonene og vintersesongen. Venstre vil at Næringsdepartementet og fylkene legger til rette for at "Vinterlandet AS" blir etablert, i et tett samarbeid med reiselivsstudiene på Høgskolen i Lillehammer, og opptrer som fødselshjelper og initiativtaker inntil selskapet er oppe og stå.

Venstres virkemidler:

- Stille statlige midler til disposisjon for etablering og drift de første 4 årene
- Det forutsettes at de deltagende fylkene bidrar med tilsvarende markedsmidler
- Stimulere til samarbeid mellom næringen, forskning og offentlig forvaltning
- Styrke Innovasjon Norges utenlandskontorer innen internasjonal markedsføring
- Skape et tydeligere samarbeid mellom landsdelsselskap, destinasjonsselskap og Innovasjon Norge nasjonalt om produkt- og destinasjonsutvikling
- Sørge for grunnfinansiering av fellesgoder som turistinformasjon, turstier og skiløyper gjennom destinasjonsselskapene
- Finansiere utviklingsprogram for Gardermoen og Leirin som charterflyplasser til Vinterlandet

VENSTRE
Folk først.

www.venstre.no/lokal/oppland/
www.venstre.no/lokal/hedmark/